

УДК 065.12

Л.В. Скорик,
магістрант
Одеський
національний
політехнічний
університет,
e-mail:
super.desheli2014
@yandex.ua

С.О. Ізотов,
к.е.н., доцент,
Одеський
національний
політехнічний
університет,
e-mail: serg_onpu@3g.ua

РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В ОБЛАСТІ ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ І ОХОРОНИ ПРАЦІ

Л.В. Скорик, С.О. Ізотов. Розробка та впровадження системи управління в області промислової безпеки і охорони праці. Виконано обґрунтування етапів розробки і впровадження системи управління в області промислової безпеки і охорони праці.

L.V. Scorik, S.O. Izotov. There are development and introduction of control system in area of industrial safety and labour protection. The ground of design and introduction of control system times is executed in area of industrial safety and labour protection.

Вступ. Основними принципами функціонування системи управління охороною праці (СУОП) є зв'язок процесу виробництва з засобами та заходами щодо поліпшення безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, дотримання виконавської, трудової і технологічної дисципліни та економічна зацікавленість всіх суб'єктів виробничого процесу у підвищенні безпеки та поліпшенні умов праці [1].

Постановка проблеми. Управління охороною праці на підприємстві здійснює керівник підприємства. Для цього він створює службу охорони праці, визначає посадові обов'язки керівників структурних підрозділів з питань охорони праці. Він організовує розробку нормативних актів підприємства з охорони праці та забезпечує ними працівників, проведення експертизи конструкторської та технологічної документації, навчання і перевірку знань працівників. Для забезпечення функціонування СУОП керівник підприємства організовує повсякденний контроль з боку керівників робіт, підрозділів та інших посадових осіб, служби охорони праці та адміністративно-громадський контроль [2].

СУОП повинна будуватись на засадах системного підходу з охопленням всіх напрямків охорони праці [1 - 3]. Охорона праці у світі визнана одним з головних напрямків забезпечення рівня захисту і соціальної захищеності людини, яка працює [4 - 8].

Мета дослідження. Розроблення загальних підходів, стратегії і методів організаційноо супроводу систем управління охороною праці.

Основна частина. Головні завдання, які вирішуються СУОП [4]:

- професійний відбір працівників окремих професій;
- навчання працівників безпечним методам праці та пропаганда питань охорони праці;
- забезпечення безпеки виробничого обладнання;
- забезпечення безпеки технологічних процесів;
- забезпечення безпеки будівель і споруд;
- нормалізація санітарно-гігієнічних умов праці;
- забезпечення засобами індивідуального та колективного захисту;
- забезпечення оптимальних режимів праці та відпочинку працівників;
- санітарно-побутове обслуговування працівників.

Для їх вирішення власник або особа, якій делеговані його обов'язки:

а) призначає на підприємстві комісію для перевірки знань посадових осіб і працівників з питань охорони праці, забезпечує навчання та перевірку знань членів цієї комісії та визначає порядок і строки проведення навчання, інструктажу і перевірки знань працівників;

б) забезпечує виробничі ділянки нормативними актами з охорони праці, попереджувальними плакатами та знаками безпеки; систематичне обстеження виробничого устаткування та приведення його у відповідність до вимог нормативів з охорони праці, в необхідних випадках – здійснює заміну новим безпечним устаткуванням; своєчасне проведення планово-попереджувальних ремонтів обладнання; відповідність технологічної документації та технологічних процесів вимогам нормативних актів про охорону праці; впровадження засобів механізації та автоматизації виробничих процесів; впровадження нових, більш безпечних технологічних процесів; своєчасне проведення оглядів та планових ремонтів виробничих будівель і споруд; комплектує служби, які здійснюють нагляд за експлуатацією та технічним станом будівель і споруд;

г) організовує впровадження організаційно-технічних заходів щодо забезпечення на робочих місцях гранично-допустимих концентрацій та норм шкідливих і небезпечних факторів виробничого середовища;

д) забезпечує засобами індивідуального захисту у відповідності з діючими нормами і організовує їх видачу, зберігання і використання;

е) забезпечує оптимальні режими праці і відпочинку для всіх працівників з урахуванням специфіки їхньої праці;

ж) забезпечує попередні і періодичні медичні огляди працівників;

з) забезпечує працівників санітарно-побутовими приміщеннями.

Стратегія щодо розробки і впровадження системи управління в області промислової безпеки і охорони праці (СУОП) відповідно до OHSAS 18001 представлена в табл. 1 [7]. *Тривалість робіт*, що зазначені в табл. 1 становить 6 – 9 місяців залежно від чисельності підприємства [2].

Таблиця 1 - Етапи розробки і впровадження системи управління в області промислової безпеки і охорони праці

Етапи розробки	Характеристика заходів
1. Планування робіт	<p><i>Мета</i> - створення організаційної основи для виконання проектів з охорони праці в компанії.</p> <p><i>Результат</i> - затверджений графік робіт</p> <p><i>Виконувані заходи</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> — збір і аналіз фактичних даних про стан системи менеджменту здоров'я і безпеки; — створення проекту за вимогами OHSAS; — складання графіка робіт.
2. Проектування системи менеджменту здоров'я і безпеки	<p><i>Мета</i> - створення проекту системи менеджменту здоров'я і безпеки.</p> <p><i>Очікуваний результат</i> - комплект документації.</p> <p><i>Виконувані заходи</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> — проведення тренінгу по вимогам OHSAS; — розроблення комплекту документів.
3. Введення в дію системи менеджменту здоров'я і безпеки	<p><i>Мета</i> - Введення системи менеджменту здоров'я і безпеки в дію (приведення у відповідність виконуваних дій розробленому проекту системи).</p> <p><i>Очікуваний результат</i> - Діюча система менеджменту здоров'я і безпеки.</p> <p><i>Виконувані заходи</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> — виконання робіт по впровадженню системи; — тренінг персоналу і введення в практику розроблених процедур.
4. Визначення результативності і ефективності системи, що створюється	<p><i>Мета</i> - визначення ступеню відповідності реорганізованої системи менеджменту вимогам OHSAS 18001, Політиці, установленим цілям.</p> <p><i>Очікуваний результат</i> - виявлення областей для покращення і здійснення коректуючих і застережливих дій.</p> <p><i>Виконувані заходи</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Проведення внутрішніх перевірок (аудитів) — Аналіз з боку керівництва — Визначення і виконання коректуючи дій
5. Отримання зовнішнього визнання створеної системи	<p><i>Мета</i> - отримання сертифікату відповідності на створену систему менеджменту.</p> <p><i>Очікуваний результат</i> - сертифікат відповідності вимогам OHSAS 18001.</p> <p><i>Виконувані заходи</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> — складання заявки в орган по сертифікації — підготовка, інформування і тренінг персоналу, проходження сертифікації.

Ефективне функціонування СУОП передбачає застосування трьох механізмів впровадження сучасних методів управління охороною праці: реалізацію проектів з охорони праці, навчання персоналу і контроль (рис. 1). При цьому головне завдання контролю у тім, щоб визначати недоліки у виробничому середовищі і завчасно здійснювати коректуючи та застережливі дії.

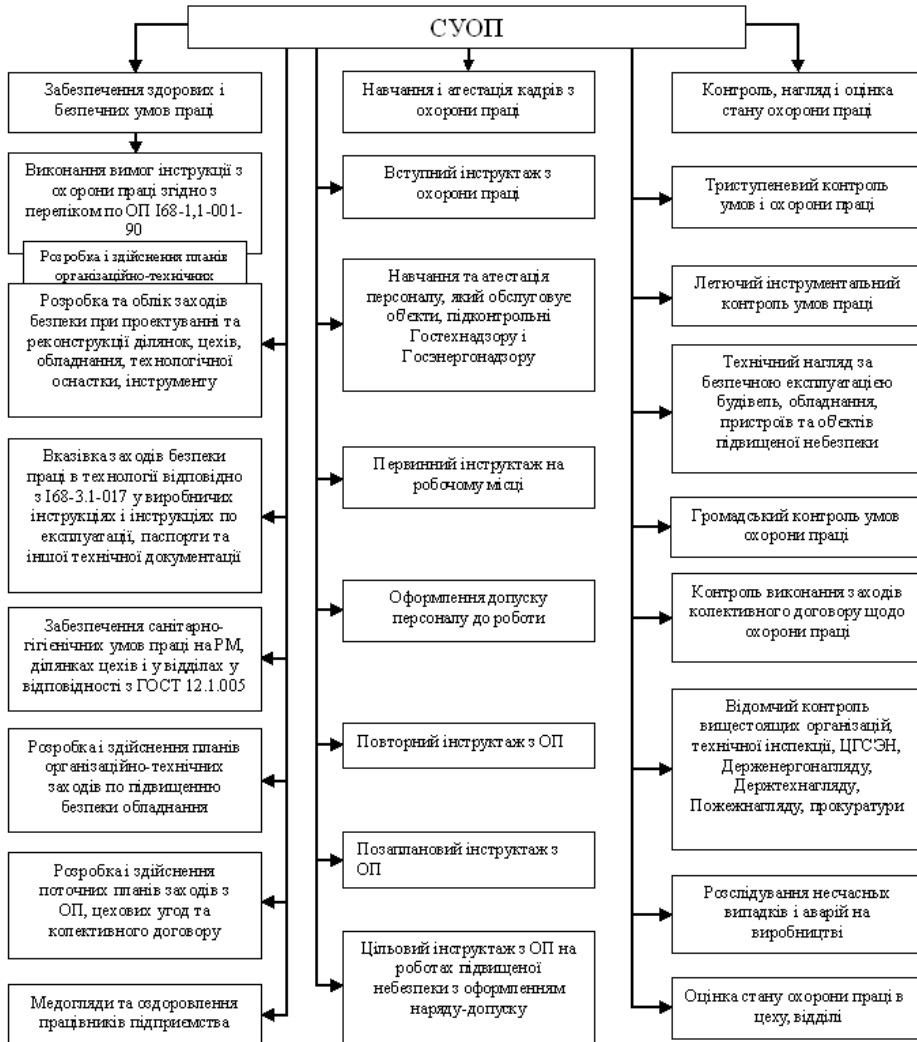

Рис. 1. Структура СУОП в організації

Створення системи управління якістю ISO-9001 ознаменувалося успішною сертифікацією. Але із завершенням цього процесу з'явилося інше завдання – системний підхід до охорони навколишнього середовища і охорони праці.

- Виходячи з цього, в організації необхідно провести низку заходів:
- інтеграція охорони праці, здоров'я і пожежної безпеки;
 - опис функцій для відповідальних за охорону праці, пожежну безпеку, надання першої допомоги;
 - розробка концепції для введення інформації і комунікації;
 - розробка основних положень по задоволеності співробітників;
 - подальший розвиток управління знаннями;
 - концепція і початок впровадження єдиних стратегічних керуючих процесів на основі методики збалансованих показників.

Реалізація задуманого дозволить створити інтегровану систему управління з цільовою установкою на повне управління якістю.

Рис 3 – Цілі та стратегічні напрямки діяльності з охорони праці

Основним напрямком політики організації в області охорони праці є забезпечення пріоритету збереження життя і здоров'я працівників перед результатом господарської діяльності (рис. 2). В основу охорони праці повинні бути покладені вимоги міжнародних стандартів [5 – 8].

Досягнення, означеної на рис. 2 мети, буде здійснюватися за допомогою рішення комплексу завдань.

Головним з яких є впровадження передового вітчизняного і закордонного досвіду в області охорони праці і сучасних міжнародних стандартів.

Чільне місце у цій діяльності відводиться якійсь освіті [9, 10] та ризик орієнтованим підходам визначення виробничих небезпек і методам управління ризиками різного походження [11 – 14].

Висновки. Концепції загальних підходів, стратегій і методів організаційно-технічного супроводу систем управління охороною праці базуються на систематичній діяльності щодо ідентифікації небезпек і оцінки виробничих ризиків. Проекти попереджувального характеру з урахуванням вимог законодавства і інших нормативних вимог є основою виконання профілактичних заходів для зниження виробничих ризиків.

Література

1. Закон України «Про охорону праці.» - Редакція від 18.11.2012 [Електронний ресурс]. - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>. - 16.09.2013.
2. Федоренко А. Г. Современные принципы построения и стандарты систем управления обеспечением безопасности и здоровья работников [Електронний ресурс] / Безопасность и охрана труда. - 2007. - №1. - <http://biota.ru/publish/magazine/article/94>.
3. Гогіташвілі Г. Г., Карчевські Є.-Т., Лалін В. М. Управление охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
4. Русаловський А. В. Правові та організаційні питання охорони праці: Навч. посіб. – 4-те вид., допов. і перероб. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
5. SA8000: 2001 «Соціальна відповідальність». Міжнародний стандарт [SAI SA8000: 2001 Social Accountability International].
6. ISO 26000:2010 – «Настанова по соціальній відповідальності». Міжнародний стандарт [ISO 26000: 2010 (Draft) Guidance on Social Responsibility].
7. OHSAS 18001:2007 Системи менеджменту охорони праці. Вимоги. Міжнародний стандарт [Occupational health and safety management systems – Requirements].–
8. OHSAS 18002 Настанови по впровадженню OHSAS 18001. Міжнародний стандарт [Guidelines for the implementation of OHSAS 18001].
9. Оборський, Г.О. Стандартизація і сертифікація процесів управління якістю освіти у вищому навчальному закладі [Текст] / Г.О. Оборський, В.Д. Гогунський, О.С. Савельєва // Тр. Одес. политехн. ун-та. – Вып. 1(35). – 2011. – С. 251 – 255.
10. Запорожець, О. І. Сучасні умови наскрізної освіти у сфері гуманітарної безпеки [Електронний ресурс] // Всеукр. наук.-метод. конф. – Безпечна життєдіяльність – майбутнє людства. – Миколаїв : НУК, 2011. – <http://conference.nuos.edu.ua/catalog/files/lectures/9217.pdf> - 02.02.2013.
11. Басиль, Е.Е. Риск сокращения продолжительности жизни: рабочая зона [Текст] / Басиль Е.Е., Изотов С.А., Гогунский В.Д. // Труды Одес. политехн. ун-та. - Вып. 2. - 1997.- С. 133 – 135.
12. Гогунский, В.Д. Марковская модель риска в проектах безопасности жизнедеятельности [Текст] / В.Д. Гогунский, Ю.С. Чернега, Е.С. Руденко// Труды Одес. политехн. ун-та. – 2013. - Вып. 2(41).
13. Гогунский, В.Д. Управление комплексными рисками программы сопровождения систем аварийной защиты объектов ответственного назначения [Текст] / В.Д. Гогунский, Т.В. Бабик, И.И. Становская // Сб. научных трудов НУК. – 2012. - № 2. – С. 104 – 108.
14. Гогунський, В.Д. Управление ризиками в проектах з охорони праці як метод усунення шкідливих і небезпечних умов праці [Текст] // В.Д. Гогунський, Ю.С. Чернега // Восточно-европейский журнал передовых технологий. – 2013. - № 1/10 (61). - С. 79 – 82.